

NIEZALEŻNY SAMORZĄDNY ZWIĄZEK ZAWODOWY POLICJANTÓW

ZARZĄD GŁÓWNY

ul. Puławska 148 / 150
02-624 Warszawa 12
www.nszzp.pl

tel. 601-5926; 601-2285; 601-3530;
601-4201; 601-4202 fax. 601-3197
e-mail: zgnszzp@onet.pl

ZZ-122/2019

Warszawa, 2019-06-18

Pan

Paweł SZEFERNAKER

Sekretarz Stanu MSWiA

Przepraszam Panią Ministre!

W imieniu i upoważnienia Zarządu Głównego NSZZ Policjantów w załączeniu przesyłam **Stanowisko Prawne Kancelarii Adwokackiej** z dnia 17 czerwca dotyczące projektu ustawy z dnia 10 maja 2019 roku o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ABW, AW, SKW, SWW, CBA, SG, SOP, PSP, SCS i SW oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw, otrzymanego w dniu 4 czerwca br. za pismem przewodnim Idz. DP-WL-0231-24/2019/EM z dnia 31 maja 2019 roku, które proszę traktować jako oficjalną opinię NSZZ Policjantów.

Związek oczekuje, że przedstawione propozycje znajdą zrozumienie ze strony Pani Minister, gdyż są one racjonalne i zgodne z oczekiwaniami środowiska zawodowego oraz są w zgodzie z podpisanym w dniu 8 listopada 2018 roku porozumieniem.

Przedstawiciele naszej organizacji są gotowi do aktywnego udziału w pracach nad projektem ustawy w polskim Parlamencie, co zapewne zostanie nam umożliwione.

NSZZ Policjantów oczekuje, że ustawa wejdzie w życie bez zbędnej zwłoki w dniu 1 lipca 2019 roku.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący

ZG NSZZ Policjantów

Rafał JANKOWSKI

Z upr.

WICEPRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NSZZ POLICJANTÓW

Andrzej SZARY

Wykonano 2 egz.

1 egz. Adresat

2 egz. ZG NSZZ P

Szczecin, 17 czerwca 2019 r.

Stanowisko prawne

dotyczące projektu ustawy z dnia 10 maja 2019 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw

Sporządzona na zlecenie:
Zarządu Głównego NSZZ Policjantów
w Warszawie

I. Stan faktyczny:

W wyniku prowadzonej przez funkcjonariuszy Policji i innych służb mundurowych akcji protestacyjnej 8 listopada 2018 roku zawarto pomiędzy stroną społeczną a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji porozumienie regulujące zgłaszane postulaty strony społecznej. W §3 wskazano, że Minister opracuje i przedstawi:

- projekt nowelizacji ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zabezpieczeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji(...) (zwanej dalej ustawą emerytalną), przewidujący usunięcie w art. 18b w ust.1 warunku ukończenia 55. roku życia uprawniającego do nabycia emerytury policyjnej – w terminie umożliwiającym wejście w życie zmian do dnia 1 lipca 2019 r. (ust.1),
- projekt nowelizacji m.in. ustawy z dnia 06 kwietnia 1990 r. o Policji przewidujący wprowadzenie od dnia 1 lipca 2019 r. odpłatności w wysokości 100% stawki godzinowej za czas służby funkcjonariuszy przekraczający ustawowe normy, przy przyjęciu 6 miesięcznego okresu rozliczeniowego w 2019 r. (ust.2).

04 czerwca 2019 roku, wpłynął do NSZZ Policjantów projekt ustawy o z dnia 10 maja 2019 r. o zmianie ustawy emerytalnej oraz ustawy o Policji w celu zaopiniowania. Treść przedłożonego projektu nowelizacji stanowi załącznik do niniejszego stanowiska.

II. Stan prawny

Aktualny stan prawny:

1. Ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony

Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin:

Art. Art. 18b [Wiek i staż służby]

1. Emerytura przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada ukończone 55 lat życia i co najmniej 25 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej.

2. Jako równorzędne ze służbą, o której mowa w ust. 1, traktuje się okresy:

1) służby w Biurze Ochrony Rządu;

2) służby wojskowej uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej.

3. Do wysługi emerytalnej zalicza się również okresy, o których mowa w art. 16 ust. 2.

Art. 18d [Inne przypadki nabycia prawa]

1. Funkcjonariusz, który w dniu zwolnienia ze służby osiągnął staż służby 25 lat, ale nie osiągnął wieku 55 lat życia, nabywa prawo do emerytury w dniu osiągnięcia tego wieku, w przypadku gdy zwolnienie ze służby nastąpiło z przyczyn określonych w:

1) art. 41 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.⁹⁾);

2) art. 54 ust. 3, art. 57 ust. 4 w związku z ust. 2 pkt 4 oraz art. 60 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2018 r. poz. 2387, 2245 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 53);

3) art. 13 ust. 3, art. 16 ust. 4 w związku z ust. 2 pkt 4 oraz art. 19 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1516 i 1669);

4) art. 58 ust. 3, art. 61 ust. 4 w związku z ust. 2 pkt 4 oraz art. 64 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 2104 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 53);

5) art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2365, z późn. zm.¹⁰⁾);

6) art. 35 ust. 1 pkt 1 i 9 oraz ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz.U. z 2017 r. poz. 985, 1321 i 2405 oraz z 2018 r. poz. 106);

6a) art. 107 ust. 1 pkt 1 i 8 oraz ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz.U. z 2018 r. poz. 138, z późn. zm.¹¹⁾);

7) art. 43 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1313, 1592 i 1669);

8) art. 96 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz art. 97 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1542, 1669, 2245 i 2399);

9) art. 104 ust. 1 pkt 1, 9 i 11, art. 105 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej oraz w przypadku łączenia lub znoszenia jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, jeśli funkcjonariusz celny nie otrzyma lub odmówi przyjęcia propozycji pracy lub służby;

10) art. 179 ust. 1 pkt 1 i 9, art. 180 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 508, z późn. zm.¹²⁾.) oraz w przypadku łączenia lub znoszenia jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, jeśli funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej nie otrzyma lub odmówi przyjęcia propozycji pracy lub służby.

wchodzi od 2020-04-14

11) ¹³⁾ art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz.U. poz. 729, 1669 i 2399).

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, okresów służby funkcjonariusza nie uważa się za okresy składkowe oraz nie przekazuje się składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za te okresy, przewidzianych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli funkcjonariusz wystąpił z wnioskiem o zaliczenie okresów służby jako okresów składkowych albo jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Art. 18f [Podstawa wymiaru emerytury]

1. Podstawę wymiaru emerytury stanowi średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez funkcjonariusza.

2. W przypadku niewskazania przez funkcjonariusza kolejnych lat kalendarzowych podstawę wymiaru emerytury stanowi średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, poprzedzających rok zwolnienia ze służby.

3. W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

1) oblicza się sumę kwot uposażeń należnych funkcjonariuszowi w okresie każdego roku z wybranych przez niego lat kalendarzowych;

2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego uposażenia funkcjonariuszy obowiązującego w danym roku kalendarzowym wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury;

4) wskaźnik, o którym mowa w pkt 3, mnoży się przez kwotę przeciętnego uposażenia obowiązującego w dniu zwolnienia funkcjonariusza ze służby.

4. W przypadku funkcjonariusza, o którym mowa w art. 18d, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury, obliczony w sposób określony w ust. 3 pkt 1-3, mnoży się przez kwotę przeciętnego uposażenia funkcjonariuszy obowiązującego w dniu osiągnięcia przez tego funkcjonariusza 55 roku życia.

5. W przypadku gdy funkcjonariusz w ciągu roku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, pełnił również inną służbę uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury lub emerytury wojskowej, stosunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, oblicza się proporcjonalnie do poszczególnych okresów służby.

2. Ustawa z dnia 04 kwietnia 1990 r. o Policji:

Art. 33 [Czas służby]

1. Czas pełnienia służby policjanta jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Zadania służbowe policjanta powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach 40-godzinnego tygodnia służby, w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym.

3. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 policjantowi udziela się czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze albo może mu być przyznana rekompensata pieniężna, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do policjanta uprawnionego do dodatku funkcyjnego.

5. Liczba godzin służby przekraczających normę określoną w ust. 2, za którą przyznano rekompensatę pieniężną, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1, nie może

przekraczać 1/4 tygodniowego wymiaru czasu służby policjanta w 3-miesięcznym okresie rozliczeniowym.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, uwzględniając tygodniowy oraz dzienny wymiar czasu służby, przypadki przedłużenia czasu służby ponad ustaloną normę, a także wprowadzenie dla policjantów zmianowego rozkładu czasu służby. Nadto rozporządzenie powinno określić sposób pełnienia przez policjantów dyżurów domowych, jak też warunki i tryb udzielania policjantom czasu wolnego od służby lub przyznawania rekompensaty pieniężnej, o której mowa w art. 13 ust. 4a pkt 1, a ponadto grupy policjantów zwolnionych z pełnienia służby w porze nocnej, niedziele i święta.

Analiza prawna:

Mając na względzie treść wskazanego na wstępie § 3 ust. 1 porozumienia dnia 08 listopada 2018 r. zawartego pomiędzy stroną społeczną a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz proponowaną nowelizację ustawy emerytalnej obejmującą zniesienie w art. 18 b przedmiotowej ustawy wymogu ukończenia 55 roku życia jako przesłanki nabycia emerytury mundurowej przez funkcjonariuszy przyjętych do służby po dniu 31 grudnia 2012 r. oraz mając na uwadze, iż omawiana nowelizacja zakłada wejście w życie zmienionych przepisów z dniem 1 lipca 2019 r. wskazać należy, iż nowelizacja w powyższym zakresie pozostaje zgodna z zawartym porozumieniem.

Odnosząc się zaś do proponowanych zmian w ustawie o Policji, przewidujących wprowadzenie rekompensaty finansowej za czas służby przekraczający ustawową normę, wskazać należy, iż wprowadzenie przedmiotowej instytucji spełnia oczekiwania strony społecznej, jednakże nie wszystkie proponowane zmiany w powyższym zakresie pozostają zgodne z treścią, duchem i celem przedmiotowego porozumienia.

Krytycznej ocenie poddać należy, art. 7 i 8 ustawy nowelizującej, zgodnie z którymi:

- art.7 Do udzielenia czasu wolnego w zamian za czas służby przekraczający normę określoną w art. 33 ust.2 ustawy zmienianej w art.2 w brzmieniu dotychczasowym, pełnionej w okresie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe,
- art.8 Policjantowi zwolnionemu ze służby ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany czas wolny od służby udzielony na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu dotychczasowym, wypracowany w okresie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wypłaca się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Jednocześnie zaznaczyć należy, iż w proponowanej nowelizacji wprowadzono dwa okresy rozliczeniowe tj. pierwszy od dnia 1 stycznia do 30 czerwca oraz drugi od 01 lipca do 30 grudnia (art. 33 ust.2). Zgodnie z nowelizacją, w zamian za czas służby przekraczający normę ustawową funkcjonariuszowi przysługiwać będzie w okresie rozliczeniowym czas wolny od służby w tym samym wymiarze albo po zakończeniu okresu rozliczeniowego rekompensata pieniężna – jeżeli funkcjonariusz w terminie 10 dni od zakończenia okresu rozliczeniowego nie wystąpi z wnioskiem o udzielenie czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze(art. 33 ust.3).

Wskazane powyżej przepisy intertemporalne przewidują, iż nowo wprowadzona rekompensata finansowa za służbę pełnioną w tzw. godzinach ponad normatywnych będzie przysługiwała za służbę pełnioną w tych godzinach,

począwszy od dnia 1 lipca 2019 r., tj. od dnia wejścia w życie omawianej nowelizacji. Natomiast za czas służby pełnionej z przekroczeniem ustawowych norm do dnia 30 czerwca 2019 r. „nowa” rekompensata finansowa przysługiwać nie będzie, i służba ta będzie rozliczana na dotychczas obowiązujących zasadach tj. poprzez udzielenie czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze bądź wypłatę rekompensaty finansowej na dotychczasowych zasadach, jedynie w przypadku zwolnienia ze służby.

Tym czasem jak wynika z „Oceny skutków regulacji” załączonej do projektu ustawy, w Policji jest wypracowanych 4.296.100 „nadgodzin” tj. 537 tysięcy 8-śmio godzinnych służb.

Nie można w tym przypadku pomijać faktu, iż rozliczenie w/w nadgodzin poprzez udzielenie czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze w praktyce może okazać się wręcz niemożliwe, o czym świadczy chociażby ilość wypracowanych dotychczas nadgodzin. Problem ten dotyczy w szczególności małych jednostek Policji oraz wynika z braków kadrowych, które z jednej strony uzupełniane są pełnieniem służby z przekroczeniem ustawowych norm przez funkcjonariuszy, a z drugiej strony utrudniają bądź wręcz uniemożliwiają rozliczenie wypracowanych godzin ponadnormatywnych poprzez udzielenie czasu wolnego od służby. Tym samym stwierdzić należy, iż w istocie brak jest możliwości rozliczenia tak dużej ilości ponadnormatywnych godzin służby funkcjonariuszy o których mowa powyżej, poprzez udzielenie równoważnego czasu wolnego.

Zgodnie ze stanowiskiem Zarządu Głównego NSZZ Policjantów oraz postulatami zgłaszanymi podczas prac nad zawartym porozumieniem, przepisy przejściowe winny gwarantować w tym przypadku, wypłacenie rekompensaty pieniężnej za „nadgodziny” wypracowane także przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, nie zaś jedynie nadgodziny wypracowane po dniu wejścia ustawy w życie.

Wobec powyższego zasadnym pozostaje wprowadzenie w ustawie nowelizujących przepisów gwarantujących funkcjonariuszom uzyskanie rekompensaty finansowej także za nierozliczone godziny nadliczbowe, wypracowane przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Nowe regulacji powinny przewidywać, że jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej tj. 1 lipca 2019 r. funkcjonariusze posiadają nierozliczone godziny nadliczbowe poprzez udzielenie im dni wolnych od służby, wypracowane przed dniem wejścia w/w ustawy w życie, to wówczas również winni oni otrzymać rekompensatę pieniężną w wysokości 100 %, którą przewidują proponowane przepisy a więc ustaloną proporcjonalnie do dotychczasowych okresów rozliczeniowych wynoszących 3 miesiące, jeżeli w terminie np. 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, a więc po zakończeniu ostatniego okresu rozliczeniowego, który kończy się 30 czerwca 2019 r. funkcjonariusz nie wystąpi z wnioskiem o udzielenie równoważnego czasu wolnego od służby. Funkcjonariusze winni mieć więc zagwarantowane prawa wyboru sposobu rozliczenia wypracowanych nadgodzin, albo poprzez rekompensatę finansową albo poprzez udzielenie im czasu wolnego od służby w następnym okresie rozliczeniowym. Natomiast odnośnie terminu wypłaty w/w świadczeń, mając na względzie skutki finansowe, proponuje się aby wypłata rekompensat pieniężnych za w/w godziny nadliczbowe wypracowane przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej nastąpiła w pierwszym kwartale 2020 r.

Następnie wskazać należy, iż celem zawartego porozumienia pomiędzy stroną społeczną a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji było przyznanie rekompensaty finansowej w zamian za służbę pełnioną w godzinach

ponadnormatywnych wszystkim funkcjonariuszom Policji, niezależnie od pełnionej funkcji i zajmowanego stanowiska.

Zawarte porozumienie nie zawiera żadnego ograniczenia, przewidującego, iż rekompensowanie godzin nadliczbowych nie będzie w dalszym ciągu dotyczyć tzw. funkcjonariuszy funkcyjnych, których służba w godzinach ponadnormatywnych na mocy dotychczasowego art. 33 ust. 4 ustawy o Policji nie jest w żaden sposób rekompensowana. Pozostawienie dotychczasowego brzmienia art. 33 ust. 4 ustawy o Policji pozostaje więc nie do pogodzenia z postulatami strony społecznej oraz celem zawartego porozumienia, którym było określenie sytuacji prawnej wszystkich funkcjonariuszy pełniących służbę w godzinach ponadnormatywnych w ten sam sposób, a więc zniesienie w/w dyskryminującej i niesprawiedliwej dla funkcjonariuszy uprawnionych do dodatku funkcyjnego regulacji prawnej.

Wobec powyższego wskazać należy, iż w dniu 14 lutego 2018 r. do Komisji Sejmowej została wniesiona przez Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Policjantów petycja w przedmiocie rozważenia podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do uchylecia lub zmiany art. 33 ust. 4 ustawy z dnia 06 kwietnia 1990 r. o Policji.

W w/w petycji wskazano m.in., że „Powyższa regulacja zawarta w art. 33 ust. 4 ustawy o Policji skutkuje więc tym, że obecnie funkcjonariusze posiadający dodatek funkcyjny z racji pełnienia służby lub obowiązków na stanowisku kierowniczym lub samodzielny, pozbawieni są prawa do zrekompensowania im ponadnormatywnego czasu służby w jakikolwiek sposób. Mając na względzie wskazane powyżej przepisy, regulujące podstawy przyznania oraz wysokość dodatku funkcyjnego, zauważyć należy, iż wysokość tego dodatku uzależniona jest od rodzaju zajmowanego stanowiska służbowego, rangi zajmowanego stanowiska służbowego, zakresu ponoszonej odpowiedzialności, ze szczególnym uwzględnieniem szerebła działania i wielkości kierowanej jednostki lub komórki organizacyjnej Policji oraz rodzaju i poziomu posiadanych przez policjanta kwalifikacji zawodowych. Nadto dodatek ten, w zależności od oceny wywiązywania się przez policjanta z obowiązków oraz realizacji przez niego zadań i czynności służbowych może zostać podwyższony lub obniżony.

W świetle powyższego stwierdzić należy, iż dodatek funkcyjny teoretycznie przysługuje funkcjonariuszowi z racji zajmowania przez niego stanowiska, z którym wiąże się szczególna odpowiedzialność. Tym samym istota tego dodatku sprowadza się do tego, iż przysługuje on funkcjonariuszowi za - jak sama nazwa wskazuje - szczególną „funkcję”, którą pełni w strukturach organizacyjnych Policji. Z przytoczonych powyżej regulacji prawnych nie wynika aby przyznanie przedmiotowego dodatku miało wiązać się także z uwzględnieniem wykonywania przez funkcyjnych funkcjonariuszy zadań służbowych w godzinach nadliczbowych. Innymi słowy, brak jest jakichkolwiek podstaw pozwalających na uznanie, że omawiany dodatek funkcyjny ma służyć także rekompensacie ponadnormatywnego czasu służby, albowiem jest on od czasu służby całkowicie niezależny.

Dodatkowo wskazać należy, że zakres podmiotowy w/w regulacji, jest bardzo szeroki, obejmuje bardzo dużą grupę funkcjonariuszy, których służba nie różni się w wielu przypadkach od funkcjonariuszy otrzymujących dodatek służbowy zamiast funkcyjnego. Przykładem może być jednostka organizacyjna z dwoma lub trzema policjantami, w których jeden z nazwy pełni rolę kierownika albo posiada samodzielne stanowisko, mimo, że wykonuje te same obowiązki co jego kolega, który otrzymuje dodatek służbowy. Takie przypadki są powszechne i prowadzą do nierównego traktowania funkcjonariusz i niewypłacania dużej części funkcjonariuszom za służbę w nadgodzinach. Te niezyciowe regulacje prawne prowadzą do patologii, że funkcjonariusze nie chcą awansu, z uwagi na niesprawiedliwość wynikające z dodatku funkcyjnego. Dodatkowo przełożeni w

jednostkach mocno obłożonych pracą, chętnie przyznają dodatek funkcyjny aby funkcjonariusze pracowali w nadgodzinach, bez prawa do dodatkowej rekompensaty.

(...) Funkcjonariusze ci bowiem z racji zajmowanych stanowisk, i związanej z tym odpowiedzialności niejako zmuszeni są do pełnienia często służby z przekroczeniem obowiązujących norm czasu służby, a mimo to nie jest to im w żaden sposób rekompensowane, gdyż obowiązujące przepisy wyłączają taką możliwość. Tym samym zasadne pozostaje zrównanie uprawnień wszystkich funkcjonariuszy, niezależnie od pełnionych przez nich funkcji czy zajmowanych stanowisk do uzyskania rekompensaty za służbę pełnioną z przekroczeniem ustawowych norm. Obecnie obowiązujące regulacje prawne budzą także uzasadnione wątpliwości w świetle zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do wypoczynku oraz zasady równości wobec prawa. Funkcjonariusze zajmujący odpowiedzialne stanowiska kierownicze lub samodzielne, będące stanowiskami znacznie obciążającymi psychicznie winni mieć w szczególności zagwarantowane prawo do rekompensaty za czas służby przekraczający ustawowe normy, poprzez zapewnienie im równoważnego czasu wolnego, bądź rekompensaty pieniężnej, a co za tym idzie do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany czas wolny od służby. Obowiązujący stan prawny powoduje zaś, iż funkcjonariusze ci nie uzyskują żadnej rekompensaty za służbę pełnioną z przekroczeniem ustawowych norm czasu służby w przeciwieństwie do funkcjonariuszy, którzy służby lub obowiązków na takich stanowiskach nie pełnią. Rekompensaty tej nie stanowi przysługujący wskazanej powyżej kategorii funkcjonariuszy dodatek funkcyjny, albowiem jest on niezależny o czasu służby tych funkcjonariuszy i nie podlega on np. podwyższeniu w przypadku wykonywania służby w godzinach nadliczbowych. Gdyby bowiem wolą ustawodawcy było uwzględnienie rekompensaty za służbę wykonywaną w godzinach nadliczbowych w ramach dodatku funkcyjnego, to znalazłoby to odzwierciedlenie w w/w przepisach, czego jednak obowiązujące przepisy nie przewidują. Powyższe powoduje zaś nieuzasadnione różnicowanie sytuacji prawnej funkcjonariuszy pełniących służbę lub obowiązki na stanowisku kierowniczym lub samodzielnym w porównaniu z funkcjonariuszami, którzy służby i obowiązki na takich stanowiskach nie pełnią, co nie znajduje żadnego uzasadnienia."

Jak wynika z doniesień medialnych, w dniu 13 czerwca 2019 r. przewodniczący Komisji zaproponował przygotowanie pisemnego stanowiska Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz kontynuowanie sprawy pod postacią dezyderatu skierowanego do Ministerstwa w sprawie wskazanej w petycji.

Mając na względzie treść w/w petycji, wskazać należy, iż argumenty w niej podniesione pozostają jak najbardziej słuszne, a w szczególności zaś przedstawiają rzeczywisty obraz służby pełnionej przez funkcjonariuszy uprawnionych do dodatku funkcyjnego, w przypadku których, z uwagi na obowiązki służbowe, zajmowane stanowiska i związaną z nimi odpowiedzialność, służba pełniona z przekroczeniem ustawowej normy nie jest rekompensowana przysługującym im dodatkiem funkcyjnym. Nie należy zapominać, iż dodatek funkcyjny przysługuje nie tylko funkcjonariuszom zajmującym najwyższe stanowiska kierownicze w Policji, ale także funkcjonariuszom zajmującym stanowiska kierownicze niskiego lub średniego szczebla, w przypadku których służba pełniona z przekroczeniem ustawowej normy jest niejako na porządku dziennym, i w szczególności w przypadku takich funkcjonariuszy dodatek funkcyjny nie rekompensuje wyłączenia spod regulacji art. 33 ust. 3 ustawy o Policji.

Wobec powyższego, proponowana nowelizacja art. 33 ustawy o Policji wprowadzająca rekompensatę służby pełnionej z przekroczeniem ustawowych norm poprzez przyznanie równoważnego czasu wolnego od służby albo wypłatę

rekompensaty pieniężnej winna w pełnym zakresie obejmować również funkcjonariuszy uprawnionych do dodatku funkcyjnego, co wymaga uchylecia dotychczasowego ust. 4 w/w artykułu. Powyższe pozwoli na zrównanie sytuacji prawnej funkcjonariuszy uprawnionych do dodatku funkcyjnego z sytuacją wszystkich innych funkcjonariuszy, w tym uprawnionych do dodatku służbowego, którzy nie są objęci omawianym wyłączeniem, mimo, iż zadania służbowe oraz czas służby tych funkcjonariuszy często nie różnią się od pełnionych przez funkcjonariuszy zajmujących stanowiska kierownicze lub samodzielne niższych szczebli.

Odnosząc się zaś do nowych okresów rozliczeniowych wprowadzonych w art. 33 ust.2 ustawy o Policji, wskazać należy, iż zgodnie z dotychczasowym brzmieniem w/w przepisu *„Zadania służbowe policjanta powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach 40-godzinnego tygodnia służby, w **3-miesięcznym** okresie rozliczeniowym”*. Nowelizowana treść w/w przepisu zakłada zaś, że zadania służbowe policjanta powinny być ustalone w sposób pozwalający na ich wykonanie w ramach 40-godzinnego tygodnia służby w okresach rozliczeniowych **od 1 stycznia do 30 czerwca danego roku oraz od 1 lipca do 31 grudnia danego roku**, a więc w dwóch 6-cio miesięcznych okresach rozliczeniowych. Zgodnie natomiast z proponowanym brzmieniem ust. 3, w zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ust. 2 policjantowi przysługuje w okresie rozliczeniowym czas wolny od służby w tym samym wymiarze albo po zakończeniu okresu rozliczeniowego rekompensata pieniężna, o ile w terminie dziesięciu dni od zakończenia okresu rozliczeniowego nie wystąpi z wnioskiem o udzielenie czas wolnego od służby w tym samym wymiarze.

Jak wynika zaś z §3 ust.2 porozumienia z dnia 08 listopada 2018 r. zawartego pomiędzy stroną społeczną a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, 6-cio miesięczny okres rozliczeniowy miał zostać przyjęty, a więc obowiązywać jedynie w roku 2019. Nadto zgodnie ze stanowiskiem Zarządu Głównego NSZZ Policjantów, w trakcie rozmów poprzedzających zawarcie w/w porozumienia uzgodniono, iż 6-cio miesięczny okres rozliczeniowy miał zostać przyjęty w roku 2019, zaś w latach kolejnych postulowano przyjęcie 3 miesięcznych okresów rozliczeniowych.

Zgodnie zaś z komunikatem opublikowanym w dniu 08 listopada 2018 r. na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji *„Zgodnie z zawartym dziś porozumieniem - od 1 lipca 2019 r. zostanie wprowadzona odpłatność w wysokości 100 proc. stawki godzinowej dla wszystkich policjantów, strażaków, strażników granicznych i funkcjonariuszy SOP. Początkowo zastosowany będzie 6-miesięczny okres rozliczania nadgodzin. Kwestia ustalenia okresu rozliczeniowego na kolejne lata będzie przedmiotem dalszego dialogu.”* (źródło: <https://www.gov.pl/web/mswia/jest-porozumienie-mswia-i-zwiazkow-zawodowych-funkcjonariuszy>).

Projekt nowelizacji nie zawiera zaś żadnych przepisów przewidujących, iż w/w 6-cio miesięczny okres rozliczeniowy będzie obowiązywał jedynie roku 2019 r., jak stanowi o tym zawarte porozumienie. Wobec powyższego aby projekt nowelizacji był zgodny z poczynionymi uzgodnieniami, winien on przewidywać również wprowadzenie od dnia 01 stycznia 2020 r. nowej treści art. 33 ust. 2 ustawy o Policji, przewidującej skrócenie 6-cio miesięcznego okresu rozliczeniowego, do obecnie obowiązującego okresu 3 miesięcznego, co postulowała strona społeczna. Wprowadzenie 3-miesięcznych okresów rozliczeniowych od początku 2020 roku pozwoli na systematyczną wypłatę rekompensat pieniężnych za godziny nadliczbowe, które nie zostały zrekompensowane poprzez udzielenie dni wolnych od

służby w tym samym wymiarze, jak również będzie zapobiegać ich kumulacji. Takie rozwiązanie uznać należy za korzystne zarówno dla funkcjonariuszy jak i pod kątem wydatków budżetowych.

Wnioski:

Przedłożony projekt, choć słuszny w ogólnych celach i zamierzeniach, nie spełnia oczekiwań strony społecznej.

Sprzeczne z postulatami strony społecznej pozostaje nieobjęcie nowymi regulacjami „nadgodzin” wypracowanych przez funkcjonariuszy przed dniem wejścia ustawy nowelizującej w życie tj. przed dniem 1 lipca 2019 r., za które nie udzielono funkcjonariuszom równoważnego czasów wolnego od służby. Ponad 4 mln ilość godzin nadliczbowych wypracowanych dotychczas przez funkcjonariusz Policji oraz przyjęcie zaproponowanych przepisów przejściowych doprowadzi w efekcie do sytuacji, w której w/w ponadnormatywne godziny służb w znacznej mierze nie zostaną zrekompensowane udzieleniem dni wolnych od służby, zaś ich finansowe zrekompensowanie będzie mogło nastąpić dopiero w przypadku zwolnienia funkcjonariuszy ze służby, co pozostaje nie do pogodzenia z sensem i celami przedmiotowego porozumienia.

Krytycznie odnieść należy się także do zachowania dotychczasowego brzmienia art. 33 ust.4 ustawy o Policji, wyłączającego w stosunku do funkcjonariuszy uprawnionych do dodatku funkcyjnego rekompensatę za godziny nadliczbowe określoną w znowelizowanym art. 33 ust. 3 przedmiotowej ustawy. Celem zawartego porozumienia było zrównanie sytuacji prawnej wszystkich funkcjonariuszy pełniących służbę z przekroczeniem ustawowej normy, czego w nowelizacji w żadnym zakresie nie uwzględniono. Następnie podnieść należy, iż zgodnie z zawartym porozumieniem z dnia 08 listopada 2018 r. 6-cio miesięczne okresy rozliczeniowe przyjęte w nowym brzmieniu art. 33 ust. 3 ustawy o Policji miały obowiązywać jedynie w roku 2019. Mimo tego, ustawa nowelizująca nie przewiduje wprowadzenia innych okresów rozliczeniowych w kolejnych latach, tj. począwszy od 1 stycznia 2020 r., co powoduje, iż przedstawiona nowelizacja pozostaje nie do pogodzenia z §3 ust. 2 zawartego porozumienia.

Z poważaniem
Kacper Matlak
adwokat